

Nikoli Benčiću prilikom 85. rođendana

Teško je ocijeniti u odgovarajućoj mjeri bogati život akademika Nikole Benčića. Človik ne zna, hoće li početi sa znanstvenim djelom ili ocijeniti jubilara kot učitelja, pokretača, izdavača, literarnoga kritičara ili kot človika.

Znanstvenika odlikuje duhovna znatiželja. On kani proniknuti do srži postavljenoga problema, kani upotpuniti sliku, ka mu lebdi pred očima, sa svimi sastavnicama, za ke misli, da joj još falu, no ne nabrajajući prez svake sistematike pojedinosti, nego trseći se, da je poredi i poveže u razumnu cjelinu. Takova znatiželja je Nikolu Benčića nadahnjivala i sprohadjala od mladih danov.

Dobro se spominjem na naš prvi sastanak davnoga 1957. ljeta. Par misec po maturi, ku je Nikola položio u Grānu u Tirolu, ja u Matrštofu, čekali smo nekoga jesenskoga jutra kot novopečeni študenti u hodniku slavističkoga instituta Bečanskoga sveučilišća na prvo predavanje. Tijekom razgovora smo ustanovili, da smo obadvimi gradišćanski Hrvati, Nikola s one, ja s ove strani austrijsko-ugarske granice. Od onih dob nas veže prijateljstvo i mnogo skupnih interesov i projekto.

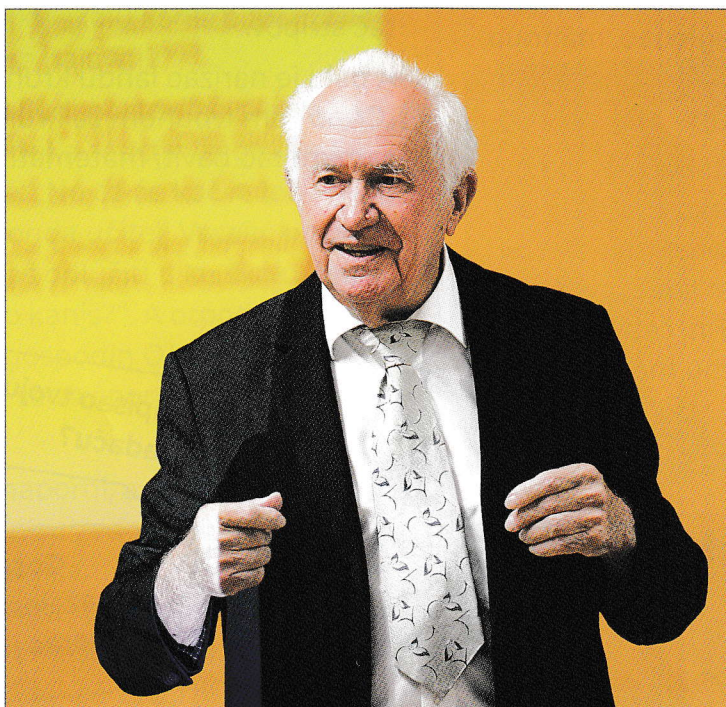
Nikola je inskribirao slavistiku i povijest.

Od samoga početka je mladoga študenta Benčića odlikovala marljivost i profinjena ćut za bitno. Dostputi me je upozoravao na znanstvenu literaturu, ka se bavi našimi pitanji.

Svoje pero je Nikola Benčić počeo brusiti u Glasu, časopisu Hrvatskoga akademskoga kluba. Njegove članke su pozitivno registrirali javni krugi i u Gradišću, ki su na licu mjesta uptili Benčićev potencijal. Usput bi rado naglasio širinu i strpljenje tih jur pokojnih muži s nami mladimi, ki smo je koč-toč i dost agresivno napadali. Nisu nam vraćali milo za drago, nego se obrnuto odnašali jako dobronamjerno prema nam, znajući da ćemo si prlje ili kašnje izbrusiti roge.

U svoji članki u Glasu je Nikola otkrivao i zamatao rane,

ke žulju naš mali narod, uspješno je proširivao i obogaćivao dotle med gradišćanskimi Hrvatima jako zanemareno polje književne kritike, zrelo ocjenjujući u svoji prinosi književna djela Augustina Blazovića i nekih drugih hrvatskih književnikov.

Nikola Benčić prilikom referata o djelovanju ZIGH-a prošli tajedan.

// foto: Kristijan Karall

Sve jače ga zaokuplja lik našega velikoga pjesnika Miloradića. Njegovo djelo si izabere za temu disertacije, kom 1963. ljeta dostigne stupanj doktora filozofije. Miloradićevomu djelu se Nikola vraća većputi u svojem znanstvenom i izdavačkom djelovanju. Disertaciji o Miloradićevom životu i djelu slijedi 1978. ljeta opširno i komentirano izdanje njegovih jačak, kašnje je uz potribni komentar Nikola pobrao i priredio za tisak i takove pjesme iz Miloradićevoga pera, ke se dotada nisu usudili predstaviti širjoj javnosti. Oćutivši velik manjak monografije o Miloradiću, izdao ju je Nikola Benčić 2017. u vlašćoj nakladi pod nazivom *Miloradić*. U njoj ocjenjuje sva

polja Miloradićevoga djelovanja, akoprem naglašava, da nije kanio napisati znanstvenometodološko djelo, nego dati narodu u ruke knjigu o našem velikanu. Konačno je Nikola mogao dodati knjigi podatke iz ugarskih arhivov, ki mu kot študentu i biguncu iz komunistič-

vatskoga pisanoga jezika iz 1973. ljeta u renomiranom slavističkom časopisu Wiener Slavistisches Jahrbuch. Na nju se pozivaju i danas još mnogi stručnjaki, kad se dotiču pitanj našega književnoga jezika. Nažalost ne moremo ocijeniti, još ni ne nabrojiti sve njegove znanstvene članke. Moremo samo toliko reći, da se bavu pitanji razvitka gradišćanskohrvatske književnosti i kulture i gradišćanskohrvatskoga književnoga jezika, da spomenemo samo ta dva polja. Nikolino djelo počnu priznavati i znanstveni krugi u Austriji i okolišnih zemalj.

Po Gerhardu Neweklowskomu predstavljaju dva sveski *Književnost Gradišćanskih Hrvata od XVI. stoljeća do 1921.* i *Književnost Gradišćanskih Hrvata od 1921. do danas* sintezu Benčićevoga dugoljetnoga i intenzivnoga bavljenja našom literaturom. U ti knjiga daje autor pregled cjelokupnoga književnoga stvaranja gradišćanskih Hrvato. Uz akribično pobran i pregledno predstavljen materijal ima knjiga i tu veliku prednost, da ona donša i primjerke iz svakoga žanra naše književnosti, med njimi i neke teško pristupne tekste. U kratki i sažeti uvodi i ocjena odredjenih razdobljev kot i stvaralačtva pojedinih piscev nas upoznaje autor s glavnimi predstavnikmi naše književnosti. S punim opravdanjem smatramo Nikolu Benčića najboljim poznavateljem gradišćanskohrvatske literature. Kot dugoljetnomu pedagogu poznate su mu i potriboće u školi. Naši djaki se u školi upoznavaju skoro isključivo s predstavnikmi nimške i rijetkimi primjeri svitske literature, pak u nji s vrimenom raste sve već ćut, da sami nimamo nekih spomena vridnih predstavnikov pisane riči. A asimilaciji ništ ne pomaže bolje nego kompleks manjevridnosti. Znajući

ke Ugarske nisu bili pristupni. To je tipično za Nikolu, da kani teme, kimi se bavi, po mogućnosti rasvititi sa svih stran. On upomjenjuje, da se Miloradićevim znanstvenim djelom još nijedan nije temeljitije bavio, pa se ufamo, da ćedu se odgovarajući stručnjaki čim prije odazvati njegovomu poticaju.

Kad se počnu pojavljivati Nikolini članki u slavistički znanstveni časopisi u Austriji, Hrvatskoj i Ugarskoj stručnjakom nastaje jasno, da se je pojavio pozvan poznavatelj našega jezika i naše kultrure. Dostputi ti članki naližu pitanja, kimi se u odnosu na našu sredinu jubilar bavi kot prvi. Da kot primjer spomenemo samo periodizaciju gradišćanskohr-

